

የቤተሰብ ተደጋግመው የሚጠየቁ ጥያቄዎች

የቀደም-መነሻ (Background)

በዲ.ሲ. ካንደን-ሰል (DC Council)፣ ‘ዲሲኤክሲአ/Dyslexia’ እና ሌላ የማንበብ ችግሮች ላይ ምላሽ-የመስጠት ድንጋጌ - 2020፣ በጠቀሰው-ምክንያት፣ የዲ.ሲ. የህዝብ ትምህርት ቤቶች - ‘RAN (Rapid Automated Naming)’ን፣ ከትምህርት-ዓመት 2023-24 ጀምሮ፣ በቅድመ ማንበብ-መጻፍ ግምገማዎች ውስጥ ጨምሯል። መዋዕለ-ህጻናት እና የአንደኛ-ክፍል ተማሪዎች - በተቀናጀው የክፍል-ደረጃቸው ውስጥ በጣም-ዝቅተኛ ያስመዘገቡ እና ከመነሻ-ደረጃው (benchmark) በ‘RAN’ በጣም-ዝቅተኛ ያስመዘገቡ-ተማሪዎች፣ በንባብ ችግሮች (reading difficulties) - በ“ስጋት-ላይ/at risk” በሚል-ተለይተዋል። ይህ፣ ከ‘ዲሲኤክሲአ (dyslexia)’ ጋር ተዛማጅ-የሆኑ ችግሮችን፣ ሊያካትት ይችላል። የንባብ ችግሮች - ‘በስጋት-ላይ (at risk)’ ተብሎ-መለየት፣ በንባብ-ችግር የሕክምና-ምርመራ ውጤት አይደለም።

ልጄ፣ “በስጋት-ላይ/at risk” ከሆነ/ነች፣ ‘ዲሲኤክሲአ (dyslexia)’ አላቸው-ማለት ነው?

በግድ-ይህ ይሆናል-ማለት አይደለም። ልጆችህ የምልከታ-ምርመራ-በተደረገ ጊዜ፣ በንባብ እድገት በማሳየት ላይ ችግሮች እንደታዩ ወይም ለ‘ዲሲኤክሲአ (dyslexia)’ “በስጋት-ላይ/at risk” እንደሆነ/ች የምልከታ-ምርመራ ተደርጓል። ብዙ ተማሪዎች፣ ከፍተኛ-ጥራት ካለው ለሁሉም-ክፍል ከሚሰጠው የትምህርት-አሰጣጥ በተጨማሪ፣ በአነስተኛ ቡድን-በሚሰጠው የትምህርት-አሰጣጥ - በፍጥነት እና በአዎንታዊነት ምላሽ-የሚሰጡ እና “በስጋት-ላይ/at risk” ምድባቸውም ይወጣሉ።

“በስጋት-ላይ/at risk” ነው/ች ማለት፣ ልጄ የንባብ እክል አለበት/ባት ማለት ነው?

በግድ-ይህ ይሆናል-ማለት አይደለም። “በስጋት-ላይ/at risk” ማለት፣ በክፍል-ደረጃቸው የሚጠበቅባቸው ላይ ለመድረስ፣ ተጨማሪ የማንበብ ትምህርት-አሰጣጥ ሊያስፈልጋቸው ይችላል-ማለት ነው። ተማሪዎች የተዋቀረ የማንበብ-መጻፍ ጣልቃ-ገብነትን እያገኙ ከሆነ እና ለውጥ-እያመጡ ካልሆነ፣ የትምህርት ቤቱ ‘MTSS’ (ባለ-ብዙ-ዘርፍ የእርዳታዎች ዘዴ/multi-tiered systems of support) ቡድን፣ ተጨማሪ-እርዳታዎችን እና ቀጣይ-እርምጃዎችን ይፈልጋል።

በመኖሪያ-ቤት ውስጥ፣ ምን ላደርግ እችላለሁ?

እንደ ወላጅነታችሁ ወይም እንደ እንክብካቤ-ሰጪነታችሁ፣ ለልጆችህ በመኖሪያ-ቤት ውስጥ ልትሰጧቸው የምትችሉት በጣም ቀልጣፋና-በስራ ላይ የሚውል እርዳታ - ከልጆችህ ጋር-ሆናችሁ ማንበብ-ነው። ልጆችህ፣ ራሱን-ችሎ በራሱ-ማንበብ እስካሁን-ካልጀመረ/ረች፣ ድምጽን ከፍ አድርጎ ማንበብ (read aloud)ን ልታደርጉላቸው ትችላላችሁ። እንደ-ቤተሰብ ሆናችሁ፣ በድምጽ-የሚነበቡትን መጽሐፍት (audiobooks)ን ማዳመጥም-ትችላላችሁ። ልጆችህ፣ በራሳቸው ማንበብ ከጀመሩ፣ በአስተማሪው የተመከረውን - ‘[decodable text](#)’ ከቀላል የቃል ፓተርኖች (patterns) ጋር፣ ተጠቀሙ። ተማሪዎች ወደ ትምህርት ቤት እየመጡ - እነዚህን የቅድመ-ማንበብና መጻፍ ችሎታዎች (early literacy skills) ከአስተማሪዎቻቸው መማር-መቻላቸውም፣ በጣም አስፈላጊ-ነው።

ስለ ቅድመ-ማንበብና መጻፍ (early literacy) የበለጠ ከየት-ማወቅ እችላለሁ፣ እና እንዴት ልጄን መርዳት እችላለሁ?

www.readingrockets.com፣ ለቤተሰቦች - በርካታ ጽሁፎችን እና ቪዲዮችን ይዟል

የልጄን አስተማሪ፣ ምን መጠየቅ አለብኝ?

1. የልጄ - የማንበብ ጠንካራ-ጎኖች እና ደካማ-ጎኖች ምን-ምን ናቸው?
2. በ‘DIBELS (Dynamic Indicators of Basic Early Literacy Skills)’ ልጄ - እንዴት-ሰርቷል?
3. የልጄን የማንበብ እድገት ላይ ለመርዳት፣ ምን እያደረጋችሁ ነው?
4. ልጄ እድገት እየመጣ መሆኑን እንዴት ማወቅ እንችላለን?

ልጄ፣ ከክፍል-ጓደኞቼ በተለየ-ሁኔታ የትምህርት-አሰጣጥን ያገኛል/ታገኛለች?

በየዕለቱ ከሚሰጠው የሙሉ-ክፍል (whole class) የትምህርት-አሰጣጥ በተጨማሪ፣ ለእነርሱ-በቻ በተቀረጸ እና የንባብ-ፍላጎታቸው ላይ ያተኮረ የትምህርት-አሰጣጥን ልጆችህ ያገኛል። አብዛኛዎቹ ተማሪዎች፣ ይህን ማስተማር - በመማሪያክፍላቸው ውስጥ ከአስተማሪያቸው ጋር ሆነው፣ በየዕለታዊው የአነስተኛ ቡድን (daily small group) የንባብ-ጊዜ ውስጥ፣ ትምህርቱን ያገኛሉ። አንዳንድ ተማሪዎች፣ የትምህርት-አሰጣጡን ከመማሪያክፍላቸው ውጪ ያገኛሉ። የትምህርት ቤቱ የ‘MTSS’ ቡድን - (ባለ-ብዙ-ዘርፍ የእርዳታዎች ዘዴ ቡድን)፣ እነዚህን-ምርጫዎች ያደርጋሉ። ተማሪዎች፣ ማንኛውንም - ዋና የመማሪያ ጊዜን የሚያጡ/የሚያመልጣቸው አይሆንም።

እኔ-በልጅነቴ በንባብ-ላይ እቸኑ ነበር(ወይም በቤተሰቤ የሚገኝ ሰው - ይቸገር-ነበር)፣ ይህ ማለት-ልጄ እንደዚሁ ችግር-ይገጥመዋል ማለት ነው? ‘ዲሲኤክሲአ (Dyslexia)’፣ በአንጎል-አቀማመጥ ላይ በሚኖር ልዩነቶች የሚፈጠር እና በዘር-የሚወራረስ/ጄኔቲክ (genetic) ነው። ይህም ማለት፣ ተማሪዎች ‘ዲሲኤክሲአ (dyslexia)’ን ከቤተሰብ-አባላቶች ሊወርሱት ይችላሉ። ንባብን በመማር ተቸግረው-ሆኑ ከነበረ፣ ልጆችህ 50% የበለጠ እርሱም/እርሷም በንባብ ሊቸገሩ የሚችሉበት ሁኔታ አለ።

ልጅ፣ በ‘PreK’ ጥሩ ስርዓት/ታላቅ፣ አሁን ለምንድነው “በስጋት-ላይ/at risk” የሆኑት?

በቀድሞ ማንባብና መጻፍ (early literacy) የምልከታ-ምርመራ ማድረግ የሚረዳን፣ በኋላ-ላይ ለንባብ በሚያስፈልጋቸው ችሎታዎች ላይ - እንደ በቃላቶች ላይ ትንሿን ድምጽ እንደሚያመጥ-ያሉትን ችሎታዎች ላይ አስቸጋሪ ጊዜ/a hard time እየገጠማቸው ያሉትን ተማሪዎች ፈልጎ-ለማግኘት ነው። ይህን የምልከታ-ምርመራ በመዋዕለሕፃናት የምንጀምር-ሲሆን፣ ይህም የሆነበት ምክንያት - ይህ ጊዜ እነዚህን ችሎታዎች ማስተማር የምንጀምርበት እና የትኞቹ ተማሪዎች ተጨማሪ እርዳታ እንደሚያስፈልጋቸው ለማወቅ-ነው።

ለምንድነው-ይህ በዓመቱ-መጀመሪያ ላይ የተሰጠው?

የንባብ ችግሮች እንዳላቸውና በስጋት-ላይ/at risk የሆኑ-ተማሪዎች፣ በቅድሚያ-የተጀመረ - ለንባብ-ችሎታዎች ላይ በሚያስፈልጋቸው-ነገሮች ላይ፣ የማስተማር-እርዳታን በማግኘታቸው የበለጠ-የተሻለ-ይሰራሉ። በማንበብ-ጠንካራ ሆነው በመማሪያ-ክፍላቸው በትክክለኛው-ደረጃ ላይ እንዲሆኑ ለማድረግ ሲባል፣ ወዲያው-የትኞቹ ተማሪዎች ተጨማሪ እርዳታ ያስፈልጋቸዋል የሚለውን ፈልገን-ማግኘት እንፈልጋለን።

የልጄን የዕድገት ሂደት - ትምህርት ቤቱ እንዴት-ነው ሊከታተል የሚችለው?

“በስጋት-ላይ/at risk” ለሚገኙ ተማሪዎች - በቅድሞ ማንባብና-መጻፍ ችሎታዎች ላይ እድገት-እያሳዩ እንደሆነ ለማየት፣ የ1-ደቂቃ ፈተና በየ2-ሳምንታቸው ይሰጣቸዋል። አስተማሪዎች፣ የትምህርት ቤት አመራሮች፣ እና የ‘MTSS’ ቡድን፣ በእነዚህ የፈተና ውጤቶች ላይ በየ2 ሳምንታቱ ይመለከቱ እና፣ ማን-እያደገ እንደሆነ እና ማን የበለጠ እርዳታ-እንደሚያስፈልገው ይመለከታሉ። በክፍል-ደረጃው የሚጠበቀውን፣ የመነሻ-ደረጃዎች (benchmarks)ን እስከሚያሟሉ ድረስ፣ ለተማሪዎች ከትትል-ማድረጋችንን እንቀጥላለን።

ልጄ፣ ይህን ምርመራ/test እንደገና መውሰድ ይችላል?

የቅድመ-ማንባብና መጻፍ (The early literacy) የምርመራ-ምልከታ ማድረጊያው፣ ከK-2 ውስጥ ላሉ ተማሪዎች - በዓመት ሦስት ጊዜ በሚከተሉት-ን-ወራት ይሰጣል፡ ሴፕቴምበር (September)፣ ጄንዋሪ (January) እና ጢኔን (June) ውስጥ - ይሰጣል። በእያንዳንዱ የመፈተኛ ክፍት-ጊዜ (testing window) ወቅት፣ ተማሪው ከ“በስጋት-ላይ/at risk” ከሚለው ምድብ ወደሌላ ሊገባ ይችላል። ተማሪዎች፣ ‘RAN’ን የሚወስዱት፣ በዓመቱ-መጀመሪያ ላይ በመዋዕለሕፃናት እና በአንደኛ-ክፍል ብቻ-ነው።

ይህ ማለት- ልጄ፣ በየግል-የተዘጋጀ የትምህርት ዕቅድ (individualized education plan (IEP) - ያስፈልገዋል/ጋታል ወይም ብቁነትን አግኝተዋል ማለት-ነው?

የለም/No፣ ‘DIBELS’ እና ‘RAN’ ለዚህ ስጋት/risk መመርመሪያዎች-ናቸው። የጉዳተኝነት (disability) የሕክምና-ውጤትን የማይሰጥ፣ ወይም-ደግሞ ተማሪዎች ጉዳተኝነት-አላቸው ብለን-አንድናውቅ - በበቂ-ሁኔታ የሚያሳውቀን ነገር የለም። ተማሪው በሚሰጠው-ተጨማሪ እርዳታ በመማሪያክፍሉ ውስጥ ዕድገትን-ካላሳየ፣ በትምህርት ቤቱ የሚገኝ የ‘MTSS’ ቡድን፣ ተጨማሪ እርዳታን በቦታው-የሚያስቀምጥ እና ‘IEP’ን ከግምት-ውስጥ ማስገባት ማስፈለጉን ያሰቡበት-ነገር እንደሆነ ለማወቅ ቤተሰቦችን ያነጋግራሉ።

በአሁኑ-ጊዜ ልጄ ባለው ጉዳተኝነት ምክንያት - ካለው ‘IEP’ ጋር፣ ይህ እንዴት ይቀናጃል?

ልጃችሁ - በግል-የተዘጋጀ የትምህርት ዕቅድ (individualized education plan (IEP) አስቀድሞው-የነበረው ከሆነ፣ ለሁሉም-ተማሪዎች ከሚሰጠው የትምህርት-አሰጣጥ እርዳታዎች ጋር - ተማሪዎች፣ ተጨማሪ-ሆኖ የልዩ ትምህርት አገልግሎቶች (special education services)ን የሚያገኙ-እንጂ፣ እርሱን በመተካት - እንዳልሆነ፣ እባካችሁ አስታውሱ። ማንኛውንም-ጥያቄዎች፣ ወደ ልጃችሁን የልዩ ትምህርት ጉዳይ-አስፈጻሚ (special education case manager) - በማቅረብ - መጠየቅ-ትችላላችሁ።

ልጄ ባለብዙ-ቋንቋ ተናጋሪ ተማሪ ከሆነ፣ ይህ ምን-ማለት ነው?

ልጃችሁ - እንደ የእንግሊዘኛ-ቋንቋን የሚማር (English Learner)/ባለብዙ ቋንቋ ተማሪ (Multilingual Learner) ሆኖ - የESOL (የእንግሊዘኛ-ቋንቋ፣ ሌላ-ቋንቋዎችን ለሚናገሩ/English for Speakers of Other Languages) አገልግሎቶች-ውስጥ ተለይቶ-የታወቀ ከሆነ፣ የምልከታ-ምርመራ ውጤታቸው - እያደገ ከሚመጣው የእንግሊዘኛ-ቋንቋቸው ጋር በተያያዘ ሊታይ የሚችል እና፣ የማንበብና-መጻፍ እድገታቸውን - ይህን-በአዕምሮአችን በማስቀመጥ - መከታተላችንን-እንቀጥላለን።

ሌላ ጥያቄዎች ካሏችሁ፣ እባካችሁ - የልጃችሁን አስተማሪ ጠይቁ ወይም በliteracyscreening@k12.dc.gov ኢሜል አድርጉ።